

**ИВАН СЕЛСКИЯТ СИН И
ЧУДО-ЮДО
РУСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА**

chitanka.info

Живели в някакво царство, в някакво господарство една баба и един дядо. Те имали трима сина. Най-малкият се казвал Иванушка. Живели те, не ги мързяло, работата не им тежала, земята орели и пшеница засявали.

По едно време в това царство-господарство се разнесла мълва: чудо-юдо поганско се готви земята им да нападне, всичките хора да изтреби, градовете и селата с огън да изгори. Натъжили се дядото и бабата, домъчняло им. А синовете им започнали да ги утешават:

— Не берете грижа тате и мамо, ние ще излезем срещу чудо-юдо, ще се бием с него на живот или смърт. А за да не ви е мъчно без нас, нека остане тук Иванушка. Той е още много млад, за да ходи на бой.

— Не — рекъл Иван, — не ми прилича на мене да стоя в къщи и да ви чакам. И аз ще ида да се бия с чудо-юдо.

Бабата и дядото не се заловили да задържат Иванушка и да го придумват, а стегнали и тримата си сина за път. Взели братята сабите стоманени, взели торби с храна, яхнали конете хранени и поели.

Вървели, вървели, стигнали до някакво село. Гледат — наоколо няма жива душа, всичко изпогорено и изпотрошено, останала само една малка къщурка, едвам се държи. Влезли братята в къщурката. На печката лежала една баба и пъшкала:

— Здравей, бабо! — рекли братята.

— Здравейте, добри юнаци. Накъде сте тръгнали?

— Отиваме, бабо, на река Смародина, на Калиновия мост. Искаме да се бием с чудо-юдо и да го не пуснем в нашата земя.

— Ох, юнаци, с тежка работа сте се нагърбили. Че той, злодеят, всички разори, ограби и предаде на люта смърт. В близките царства с трън да се завъртиш, няма какво да се закачи. Започна да идва и тук. В тази страна останах само аз: навярно не ставам за храна на чудо-юдо...

Братята пренощували при бабата, а призори станали и поели понататък.

Приближили до самата река Смародина, до Калиновия мост. Гледат — по целия бряг лежат човешки кости.

Намерили братята една празна къщурка и решили да спрат в нея.

— Братя — рекъл Иван, — дошли сме в чужда и далечна страна, трябва да си наострим ушите и да си отваряме очите на четири. Хайде да вардим поред, за да не пуснем чудо-юдо през Калиновия мост.

Първата нощ излязъл да варди най-големият брат. Минал той по брега, погледнал река Смародина — всичко тихо и никой не се вижда, нищо не се чува. Легнал под един върбов храст, заспал дълбоко, захъркал силно.

А Иван лежи в къщурката, сън го не хваща. Не му се спи, не му се дреме. Щом минало полунощ, той взел сабята стоманена и се запътил към река Смародина. Гледа — под храста най-големият брат спи, здравата хърка. Иван не рачил да го буди. Скрил се под Калиновия мост, стои, пази да не мине някой.

Изведнъж водата в реката се развълнувала, орлите по дъбовете закрещели — появило се чудо-юдо с шест глави. Щом стигнало до средата на Калиновия мост, конят под него се стъписал, черният гарван на рамото му потреперил, черното куче отдире настръхнало.

Чудо-юдо шестглаво продумало:

— Защо се стъписа, коньо мой? Защо потрепери, чер гарване? Защо настръхна, черно куче? Или усещате, че Иван — селския син е тук? Та той още не се е родил, а и да се е родил — не е втасал за бой. Аз ще го сложа на едната си ръка, ще го захлупя с другата — и той ще стане на пихтия.

Тогава Иван — селския син излязъл изпод моста и рекъл:

— Не се хвали, чудо-юдо поганско. Додето не си застрелял ясния сокол, не бързай да скубеш перата му. Додето не си познал юнака — не бързай да го хулиш. Хайде по-добре да си изпитаме силите: който надвие, той ще се похвали.

Приближили се, изравнили се и така жестоко се ударили, че земята наоколо простенала.

Не провървяло на чудо-юдо: Иван — селския син с един замах търкулнал на земята три от главите му.

— Стой, Иване — селски сине — извикало чудо-юдо. — Дай ми отдих.

— Какъв отдих? Ти, чудо-юдо, имаш три глави, а пък аз — една. Като ти остане една глава тогава ще си отдъхваме.

Отново се сблъскали, отново се ударили.

Иван — селския син отрязал и другите три глави на чудо-юдо. Сетне насякъл тялото му на малки парчета и ги хвърлил в река Смародина, а шестте глави сложил под Калиновия мост. Тогава се върнал в къщурката.

На заранта най-големият брат се прибрал. Иван го запитал.

— Е, не видя ли нещо?

— Не, братя, край мене и муха не е прелетяла.

Иван не му отвърнал нито думица.

На другата нощ отишъл да варди моста средният брат. Походил-походил, поогледал се и се успокоил. Мушнал се в храста и заспал.

Иван и на него не се надявал. Щом минало полунощ, той бързо се приготвил, взел си острата сабя и отишъл на река Смародина. Скрил се под Калиновия мост и застанал да пази.

Изведнъж водата в реката се развълнувала, орлите по дъбовете закрещели — появило се чудо-юдо деветглаво. Щом излязло на Калиновия мост — конят под него се стъписал, черният гарван на рамото му потреперил, черното куче отдире настръхнало. Чудо-юдо ударило коня по хълбоците, гарвана — по перат кучето — по ушите.

— Защо се стъписа, коньо мой? Защо потрепери, чер гарване? Защо настръхна, черно куче? Или усещате, че Иван — селския син е тука? Та той още не се е родил, а и да се е родил — не е втасал за бой аз ще го убия с единия си пръст.

Иван — селския син изскочил изпод Калиновия мост:

— Чакай, чудо-юдо, не се хвали, по-напред се залови за работа. Не се знае още кой кого ще надвие.

Че като замахнал Иван със сабята стоманена — веднъж, дважд — търкулнал на земята шест от чудо-юдовите глави. Но чудо-юдо ударило Ивана и го забило до коленете в черната земя. Иван — селския син грабнал шепя пръст и я хвърлил право в очищата на своя враг. Додето чудо-юдо търкало и чистило очищата си, Иван отсякъл и останалите му глави. Сетне взел тялото му, насякъл го на малки парчета и го хвърлил в река Смародина, а деветте глави сложил под Калиновия мост. Тогава се върнал в къщурката, легнал и заспал.

На заранта средният брат се върнал.

— Е, какво — запитал Иван, — не видя ли нещо през нощта?

— Не, край мене нито муха прелитна, нито комар избръмча.

— Е, щом е тъй, да вървим, мили братя, аз ще ви покажа и комара, и мухата!

Завел Иван братята си под Калиновия мост и им показал чудо-юдовите глави.

— Ето — рекъл той — какви мухи и комари прелитат нощем тук. Вас не ви бива за бой, а да лежите в леглото.

Братята се засрамили.

— Сънят — рекли — ни надви...

Третата нощ самият Иван тръгнал да варди моста.

— Аз — рекъл той — отивам на страшен бой, а вие, братя, не спете през цялата нощ, послушвайте се: щом чуете, че свирна, пуснете коня ми и побързайте да ми дойдете на помощ.

Дошъл Иван — селския син на река Смародина, застанал под Калиновия мост й зачакал.

Щом минало полунощ, черната земя се залюляла, водата в реката се развълнувала, буйни ветрове завили, орлите по дъбовете закрещели... Появило се чудо-юдо дванадесетглаво. Всичките му дванадесет глави съскат и от дванадесетте изскачат пламъци. Чудо-юдовият кон имал дванадесет крила, кожата му била от мед, а опашката и гривата от желязо. Щом чудо-юдо излязло на Калиновия мост — конят под него се стъписал, черният гарван на рамото му потреперил, черното куче отдире настръхнало. Чудо-юдо ударило с камшика коня по хълбоците, гарвана — по крилата, кучето — по ушите.

— Защо се стъписа, коньо мой? Защо потрепери, чер гарване? Защо настръхна, черно куче? Или усещате, че Иван — селския син е тука? Та той още не се е родил, а и да се е родил — не е втасал за бой: щом духна — от него и помен няма да остане.

Иван — селския син излязъл изпод Калиновия мост:

— Не бързай да се хвалиш, да се не посрамиш.

— А, ти ли си Иван — селския син. Защо си дошъл?

— Дойдох да те видя, врана сило, и да изпитам силата ти.

— Ти ли ще изпитваш силата ми? Та ти си муха пред мене.

Иван — селския син отвърнал на чудо-юдо:

— Не съм дошъл да ти разправам приказки, нито пък да слушам твоите. Дошъл съм да се бия на живот и смърт, за да избавя хората от тебе, проклетнико.

Замахнал Иван с острата си сабя и отсякъл три от чудо-юдовите глави. Чудо-юдо подхванало тези глави, драснало по тях с огнения си пръст — и главите тутакси зараснали, сякаш не са падали от раменете.

Лошо станало за Иван — селския син: чудо-юдо го оглушавало със съскането си, обгаряло го с огън и жупел, засипвало го с искри, забивало го до колене в черната земя. И му се надсмивало:

— Не искаш ли да си отдъхнеш, да се посъвземеш Иване, селски сине?

— Какъв ти отдих. Ние знаем едно — бий, сечи, себе си не пази — рекъл Иван.

Свирнал, надал вик, хвърлил дясната си ръкавица в къщурката, където останали братята му. Ръкавицата изпотрошила всичките стъкла на прозорците, но братята спят, нищо не чуват...

Засилил се Иван, замахнал още веднъж, по-силно, отколкото преди, и отсякъл шест от чудо-юдовите глави. Чудо-юдо подхванало главите си, драснало с огнения си пръст и главите пак отишли на мястото си. Тогава то се хвърлило върху Иван и го забило до кръста в черната земя.

Разбрал Иван, че работата е лоша. Свалил лявата си ръкавица и я хвърлил в къщурката. Ръкавицата пробила покрива, а братята спят, нищо не чуват.

За трети път замахнал Иван — селския син още по-силно и отсякъл девет от чудо-юдовите глави, Чудо-юдо ги подхванало, драснало с огнения си пръст и главите пак зараснали, Тогава се хвърлило върху Иван и го забило в земята чак до раменете.

Свалил Иван шапката си и я хвърлил в къщурката. От този удар къщурката се залюляла, насмалко щяла да се събори. Едвам тогава братята се събудили, слушат — Ивановият кон силно цвили и се дърпа от юздите.

Затичали се към конюшнията, пуснали коня, а след него самите те се втурнали да помагат на Иван.

Ивановият кон дотърчал и захванал да бие чудо-юдо с копитата си. Запискало чудо-юдо, засъскало, почнало да засипва коня с искри... А Иван — селския син в това време излязъл от земята, ловко замахнал и отсякъл огнения пръст на чудо-юдо. Сетне захванал да сече главите му, смъкнал ги до една, насякъл тялото му на малки парчета и хвърлил всичките в река Смородина.

Тогава братята дотърчали:

— Ех вие, сънливци — рекъл Иван. — Заради вашия сън насмалко щях да загубя главата си.

Братята го завели в къщурката, измили го, дали му да яде и да пие и го настанили да спи.

На заранта раничко Иван станал, почнал да се облича и обува.

— Защо се надигна толкова рано? — попитали братята му. — Да беше си починал след такава борба.

— Не — отвърнал Иван, — не ми е до почивка: ще ида на река Смородина да си потърся кърпата, изтървал съм я там.

— Я остави — рекли му братята. — Ще отидем в града, друга ще купиш.

— Не, тази ми трябва.

Тръгнал Иван към река Смородина, преминал на другия бряг през Калиновия мост и се промъкнал до чудо-юдовите каменни палати. Приблизил се до отвореното прозорче и почнал да подслушва не замислят ли там още нещо.

Гледа — седят в палатите трите чудо-юдови жени и майката — старата змеица. Седят и се сдумват.

Най-голямата рекла:

— Ще отмъстя аз на Иван — селския син за моя мъж. Ще изтичам напред, когато той тръгне с братята си към къщи, ще проводя силен пек и ще се превърна на кладенец. Ще им се доще да сръбнат вода и още от първата глътка ще пукнат.

— Хубаво си го намислила — рекла старата змеица.

Втората казала:

— Аз пък ще изтичам напред и ще се превърна в ябълково дърво. Ще им се доще да хапнат по една ябълка — и мигом ще станат на парченца.

— И ти си го намислила хубаво — рекла старата змеица.

— А аз — рекла третата — ще проводя при тях сън и дрямка, ще изтичам напред и ще се превърна на мек килим с копринени възглавници. На братята ще се доще да полегнат, да си починат — и мигом ще ги изгоря с огън.

Змеицата и отвърнала:

— И ти си го намислила хубаво. А пък ако вие, скъпи снахи, не ги погубите, утре ще ги догоня и ще погълна и тримата.

Като чул всичко това, Иван — селския син се върнал при братята си.

— Е, намери ли кърпичката си? — запитали го братята.

— Намерих я.

— Много ти трябваше да си губиш времето.

— Трябваше, братя.

След това братята се стегнали и тръгнали за в къщи.

Вървели те по степите, вървели по ливадите. А пък денят бил толкова горещ, че не можело да се диша, жаждата ги измъчила. Гледат братята: един кладенец, а в кладенеца се бълника сребърна черпалка. Те рекли на Ивана:

— Хайде, братко, да спрем. Ще пийнем студена вода и ще напоим конете.

— Не се знае каква е водата в този кладенец — отвърнал Иван.
— Може да е застояла и мръсна.

Скочил той от хранения си кон и захванал с меч си да удря и сече този кладенец. Кладенецът почнал да вие, заревал с грозен глас. Изведнъж паднала мъгла, горещината намалела и жаждата преминала.

— Видяхте ли, братя, каква беше водата в кладенеца? — рекъл Иван.

Продължили по-нататък.

Вървели, що вървели — видели една ябълчица. Тегнат по нея узрели и румени ябълки.

Братята скочили от конете, посегнали да си откъснат ябълки, но Иван — селския син се втурнал напред и почнал да удря и сече ябълката с меч си. Ябълката захванала да вие, закрепцала.

— Видяхте ли, братя, каква е тази ябълчица? Не са сладки ябълките и.

Качили се братята на конете и продължили пътя си.

Вървели, вървели и много се уморили. Гледат — на полето постлан мек килим, а върху него пухени възглавници.

— Да полегнем на този килим, да си починем малко — рекли братята.

— Не, братя, няма да ни бъде меко на този килим! — отвърнал Иван.

— Ти ли ще ни заповядваш: туй не бива, онуй не бива. Иван не отвърнал нито думица, свалил пояса си и го хвърлил върху килима. Поясът пламнал — нищо не останало от него.

— И с вас щеше да стане същото! — рекъл Иван на братята си.

Той се приближил и почнал да сече със сабята си килима и възглавниците на малки парченца. Насякъл ги, пръснал ги на всички страни и рекъл:

— Напразно ме укорявахте, братя! Кладенецът, ябълчицата и килимът бяха чудо-юдовите жени. Те искаха да ни погубят, ала не успяха: самите те загинаха!

Братята продължили своя път.

Вървели, що вървели — изведнъж небето потъмняло, вятър завил, засвирил — лети след тях самата стара змеица. Разтворила устата си от небето до земята — искала да погълне Ивана и братята му. Тогава юнаците се изхитрили, извадили от торбите си по една буца сол и я хвърлили в устата на змеицата.

Змеицата се зарадвала — помислила, че е хванала Иван селския син и братята му. Спряла и почнала да дъвче солта. Но щом я опитала и разбрала, че не са юнаците, отново се втурнала да ги гони.

Иван видял, че бедата няма да ги отмине — пуснал коня и се понесъл като вихър, а братята му след него. Препускали, препускали, препускали...

Гледат — една ковачница, а в ковачницата работят дванадесет ковачи.

— Ковачи, ковачи — рекъл Иван, — пуснете ни в ковачницата си!

Ковачите пуснали братята и затворили след тях дванадесетте железни врати на ковачницата с дванадесет ковани ключалки.

Долетяла змеицата до ковачницата и се развикала:

— Ковачи, ковачи, предайте ми Иван — селския син и неговите братя!

А ковачите и отвърнали:

— Изближи с езика си дванадесетте железни врати, тогава ще ги вземеш!

Заловила се змеицата да ближе железните врати, близала-близала, близала-близала — изблизала единадесет врати. Оставала само една врата...

Уморила се змеицата, седнала да си почине.

Тогава Иван — селския син изскочил от ковачницата, вдигнал змеицата и с всички сили я ударил в черната земя. Разбила се тя на ситен прах, а вятърът разнесъл този прах по всички страни. Оттогава

всички чудо-юдовци и змейове изчезнали от този край и хората започнали да живеят без страх. А Иван — селския син и братята му се върнали в къщи, при майка си и баща си, и заживели хубав живот, нивите орели, житото прибирали.

И сега са живи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.